

ПРОГРАМ РАДА СА ФИНАНСИЈСКИМ ПЛАНОМ ЗА 2020.

Центар за социјални рад
„Свети Сава“ Ниш



Програм рада

Програм рада Центра за социјални рад Града Ниша представља приказ делатности и овлашћења које ће Центар вршити у наредном једногодишњем периоду са тенденцијом да дође до унапређења квалитета рада и развоја услуга социјалне заштите у нашој локалној заједници.

Шта је то што је представљало основ за израду Програма рада Центра за социјални рад:

- ✚ Програм рада Центра за социјални рад „ Свети Сава“ за 2019. годину;
- ✚ Годишњи Извештај о раду Центра за социјални за 2018. годину;
- ✚ Прописи у области социјалне заштите на републичком и локалном нивоу;
- ✚ Резултати реализованих Октобарских сусрета, радника у социјалној заштити, у 2019. години.

Програм је урађен на основу праћења и проучавања потреба корисничких група и проблема са којима они живе, њиховог статуса, стања и ефеката, који су произашли из социјално-заштитних услуга.

Програм рада, у смислу основних смерница за деловање, послужиће руководећим кадровима установе приликом разматрања могућности за иновације и развој услуга у заједници у 2020. години.

Програм рада је намењен:

- ✚ управном одбору;
- ✚ надзорном одбору;
- ✚ локалној самоуправи;
- ✚ медијима;
- ✚ стручној и широј јавности.

ДЕЛАТНОСТ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

У вршењу јавних овлашћења, Центар за социјални рад, у складу са Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад, који је у Службеном гласнику бр. 59/2008, бр. 37/2010, 39/2011 и Правилником из 1/2012. године одлучује о:

- ✚ остваривању права на новчану социјалну помоћ;
- ✚ остваривању права на додатак за помоћ и негу другог лица;
- ✚ остваривању права на помоћ за оспособљавање за рад;
- ✚ остваривању права на смештај у установу социјалне заштите;
- ✚ остваривању права на смештај одраслог лица у другу породицу;
- ✚ хранитељству;
- ✚ усвојењу;
- ✚ старатељству;
- ✚ одређивању и промени личног имена детета;

- ✚ мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права;
- ✚ мерама корективног надзора над вршењем родитељског права.

У вршењу јавних овлашћења Центар за социјални рад обавља следеће послове:

- ✚ спроводи поступак посредовања – медијације у породичним односима;
- ✚ доставља налаз и стручно мишљење, на захтев суда, у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права;
- ✚ доставља, на захтев суда, мишљење о сврсисходности мере заштите од насиља у породици коју је тражио други овлашћени тужилац;
- ✚ пружа помоћ у прибављању потребних доказа суду пред којим се води поступак у спору за заштиту од насиља у породици;
- ✚ спроводи поступак процене опште подобности усвојитеља и старатеља;
- ✚ врши попис и процену имовине лица под старатељством;
- ✚ сарађује са јавним тужиоцем, односно судијом за малолетнике у избору и примени васпитних налога;
- ✚ спроводи и подноси извештај о испуњењу васпитног налога јавном тужиоцу, односно судији за малолетнике;
- ✚ присуствује, по одобрењу суда, радњама у припремном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела;
- ✚ доставља мишљење суду пред којим се води кривични поступак против малолетника у погледу чињеница које се односе на узраст малолетника;
- ✚ испитује средину у којој и прилике под којима малолетник живи и друге околности које се тичу његове личности и понашања;
- ✚ присуствује седници већа за малолетнике и главном претресу у кривичном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела;
- ✚ обавештава суд надлежан за извршење заводске васпитне мере и орган унутрашњих послова када извршење мере не може да започне или да се настави због одбијања или бегства малолетника;
- ✚ стара се о извршењу васпитних мера посебних обавеза;
- ✚ проверава извршење васпитне мере појачаног надзора од стране родитеља, усвојитеља или старатеља и указује им помоћ у извршењу мере;
- ✚ проверава извршење васпитне мере појачаног надзора у другој породици и указује помоћ породици у коју је малолетник смештен;
- ✚ спроводи васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства тако што се брине о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лечењу и сређивању прилика у којима живи;
- ✚ стара се о извршењу васпитне мере појачаног надзора уз обавезу дневног боравка у установи за васпитавање и образовање малолетника;
- ✚ доставља суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера о чијем се извршењу стара;
- ✚ предлаже суду доношење одлуке о трошковима извршења васпитних мера;
- ✚ обавља друге послове утврђене законом;
- ✚ пружа услуге социјалног рада и покреће судске поступке када је законом за то овлашћен;
- ✚ прати и проучава појаве у области социјалне и правне заштите и обавља превентивну делатност

ПРАВА И УСЛУГЕ КОЈЕ ФИНАНСИРА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Преко референтних установа социјалне заштите, Град Ниш, има довољан број услуга, јер се стручни радници континуирано бави анализом постојећих и недостајућих услуга, те у оквиру таквог приступа Центар за социјални рад, у оквиру корпуса услуга које се финансирају од стране Града Ниша, има обезбеђену подршку за већ постојеће услуге и за њихов даљи развој.

У овом тренутку по нашој стручној процени, пратећи релевантне параметре Центар за социјални рад ће посебну пажњу посветити превенцији вршњачког насиља, пре свега у смислу пружања стручне потпоре, затим у смислу информисања стручних служби школа, а посебно у обезбеђивању протока битних информација за правовремено и ургентно реаговање свих подсистема, који раде на феномену насиља. Осим превентивног рада на вршњачком насиљу, планира се рад са починиоцима насиља, кроз третман, и рад на што већој доступности услуга, права и мера из области социјалне заштите.

Град Ниш у складу са Одлуком о правима из области социјалне заштите на својој територији обезбеђује права и услуге за појединце и породице којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољавање основних животних потреба.

Услуге социјалне заштите, материјална подршка и друге врсте материјалне помоћи прописане овом Одлуком, финансирају се средствима из буџета Града, средствима самих корисника, њихових сродника или лица обавезних на издржавање корисника као и од донатора и других извора у складу са законом.

Права и услуге које обезбеђује локална самоуправа, а о чијем остваривању одлучује и које пружа Центар за социјални рад су:

- Помоћ у кући;
- Дневни боравак;
- Смештај у прихватиште и прихватну станицу;
- Социјално становање у заштићеним условима;
- Привремено становање.

Право на материјалну подршку остварује се ради обезбеђења егзистенцијалног минимума и подршке социјалној укључености појединца и породице. Материјална подршка остварује се као право и то:

- Право на опрему корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу;
- Право на једнократну помоћ;
- Право на бесплатан оброк;
- Право на ослобађање од плаћања комуналних услуга;
- Право на накнаду трошкова сахране;
- Право на накнаду трошкова за вантелесну оплодњу;
- Право на интервентну једнократну новчану помоћ.

✚ Помоћ у кући обухвата помоћ у обезбеђивању исхране, допремање хране у стан или припремање хране у стану, у одржавању личне хигијене, одевних предмета и постељине, при кретању, при одласку лекару, загревању стана и друге услуге које се односе на одржавање стана. Помоћ у кући могу да остваре стара, инвалидна и хронично оболела лица, која живе сама у домаћинству или с другим лицем неспособним за пружање помоћи, у трајању до шездесет сати месечно.

✚ Дневни боравак за лица ометена у развоју има дете ометено у физичком или психичком развоју, оболело од аутизма, са поремећајима у друштвеном понашању и одрасло лице које има право на смештај у установу или другу породицу ако је, у зависности од степена и врсте ометености, могућности и потреба ових лица и других разлога, овакав облик заштите најцелисходнији. Дневни боравак за лица ометена у развоју организује се за особе узраста од пет до тридесет година старости. Циљ је постизање васпитно образовног рада. Дневни боравак за старије особе, умерено и теже ометене у развоју и оболеле од аутизма се организује у циљу очувања стечених знања и радних навика. Пријем у Установу се врши по критеријумима предвиђеним Правилником о пријему и отпусту корисника у Установу "Мара". Услуге дневног боравака Установа "Мара" Ниш свим корисницима пружа бесплатно.

У Дневном центру се обезбеђује боравак у трајању од 10 часова, сваког радног дана осим недеље. У клубовима се задовољавају свакодневне животне потребе, а нарочито: дружење, социјална интеграција и рехабилитација, развијање солидарности, односно самопомоћи, културно-забавне, рекреативне, духовне и друге потребе. Право на бесплатне услуге има лице које је остварило право на материјално обезбеђење. Центар за социјални рад на основу утврђених критеријума цени могућност, потребе и целисходност овог облика заштите у сваком конкретном случају.

✚ Прихватилиште је облик привременог збрињавања лица, која су изненада остала без смештаја или из других разлога морају да буду збринута ван своје породице. У прихватилишту се пружају услуге смештаја (исхране и преноћишта), одржавања личне хигијене, здравствена заштита, саветодавно-терапијске услуге и друго. Привремени смештај у прихватилишту пружа се:

- деци без адекватног родитељског старања;
- деци са поремећајем у понашању;
- женама и деци жртвама породичног насиља;
- и лицима која су изненада остала без смештаја или из других разлога морају да буду збринута ван своје породице;

Услуге прихватилишта пружају се корисницима до успостављања одговарајућег облика заштите, а највише до 30 дана. Изузетно, услуге у прихватилишту - "Сигурна кућа" за жене и децу жртве породичног насиља" може трајати од једног дана до шест месеци, с тим што се боравак може продужити и до једне године на основу налаза и предлога стручне комисије Центра за социјални рад.

✚ У Прихватној станици врши се прихват и збрињавање лица која се нађу у скитњи или у другим случајевима када им је неопходно организовано збрињавање, док се не успостави контакт са надлежним центром за социјални рад, односно док се омогући

повратак лица у место пребивалишта, или док се за њих не утврди одговарајући облик социјалне заштите. Боравак у Прихватној станици може трајати најдуже до седам дана. Пријем лица у Прихватну станицу врши дежурни стручни сарадник установе, који врши идентификацију и прибавља податке релевантне за предузимање даљих мера.

✚ Социјално становање је врста услуге смештаја, која се организује на подручју Града Ниша, у објектима предвиђеним посебним актом. Право на смештај у објектима социјалног становања имају социјално угрожене породице и појединци, који су корисници права на новчану социјалну помоћ, по основу неспособности за привређивање, по Закону о социјалној заштити, а који су стамбено угрожени. У објекте социјалног становања у заштићеним условима смештају се:

- стара лица (самци и парови), којима није потребна нега и помоћ другог лица,
- самохрани родитељи са децом,
- остале категорије посебно угрожених породица (породице са радно неспособним или смањено радно способним хранитељем или једним од чланова породице, услед инвалидности или тежег хроничног обољења),
- млађа пунолетна лица без оба родитеља, која су на редовном школовању.

Самохраним родитељем у смислу ове одлуке сматра се један од родитеља који се сам стара о малолетној деци, или млађој пунолетној деци која су на редовном школовању, ако су родитељи разведени или је дошло до прекида ванбрачне заједнице родитеља, ако је други родитељ умро или проглашен за умрлог, и ако је други родитељ непознат.

Кориснику престаје право на коришћење објекта социјалног становања у заштићеним условима у случају: ако дође до промене у његовом породичном, радно правном и имовинско правном статусу, која је од утицаја на његово право на коришћење објекта социјалног становања у заштићеним условима, ако ненаменски користи простор и опрему, ако својим понашањем ремети утврђени кућни ред и тиме омета друге кориснике у несметаном коришћењу смештаја, смрћу корисника.

✚ Привремено становање је врста услуге смештаја, којом су обухваћена деца и омладина без родитељског старања, којој је по основу закона престао смештај у установама социјалне заштите, односно хранитељској породици, са пребивалиштем на територији Града Ниша. Привремено становање остварује се у трајању до једне године.

✚ Право на материјалну подршку остварује се ради обезбеђења егзистенцијалног минимума и подршке социјалној укључености појединца и породице. Материјална подршка остварује се као право и то:

✚ Право на опрему корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу има лице које се упућује у установу социјалне заштите или другу породицу, а ту опрему не може само да обезбеди, нити му је могу обезбедити сродници који су према Закону о породици дужни да учествују у његовом издржавању.

✚ Право на једнократну помоћ имају појединац и породица који се нађу у стању социјалне потребе, коју не могу самостално превазићи, нарочито у случајевима задовољавања основних животних потреба. Задовољавањем основних животних потреба сматра се нарочито набавка: неопходних ствари за домаћинство, намирница, грева, уџбеника и

школског прибора за децу, зимнице и неопходне гардеробе, као и задовољавање других потреба изазваних специфичним стањем или ситуацијом (болест, тешка инвалидност, и др.)

- ✚ Право на бесплатан оброк имају сва лица корисници новчане социјалне помоћи са утврђеним потпуним губитком радне способности према прописима о раду и о пензијском и инвалидском осигурању, под условом да имају пребивалиште на територији Града Ниша најмање годину дана пре подношења захтева односно боравиште на територији Града Ниша најмање годину дана пре подношења захтева уколико се ради о избеглицама или интерно расељеним лицима са Косова и Метохије. Право на бесплатан оброк имају и лица која су са лицима из става један овог члана сауживаоци права на новчану социјалну помоћ под условом да су и она потпуно радно неспособна. Бесплатан оброк састоји се од једног топлог obroка дневно или од пакета прехранбених намирница за припрему obroка у току једног месеца с тим што се количина прехранбених намирница у једном пакету одређује у зависности од броја чланова породичног домаћинства који остварују право на бесплатан оброк.
- ✚ Право на ослобађање од плаћања комуналних услуга, накнаде за испоручену топлотну енергију, утрошену воду и изношење смећа припада породици односно појединцу ако живи сам у домаћинству, а користи најмање две врсте комуналних услуга. Право на потпуно ослобађање од плаћања комуналних услуга има појединац који је неспособан за привређивање односно породица у којој је претежан број чланова неспособан за привређивање, а који остварују право на новчану социјалну помоћ.
- ✚ Право на накнаду трошкова сахране – бесплатно се сахрањују: лица без прихода смештена у установу социјалне заштите или другу породицу за чији смештај трошкове сноси надлежно министарство, лица без пребивалишта која се у тренутку смрти нађу на подручју Града Ниша, корисници права на новчану социјалну помоћ у складу са Законом о социјалној заштити, као и друга лица без прихода у домаћинству, а која немају сроднике или имају сроднике за које Центар за социјални рад утврди да нису у могућности да сnose трошкове сахране.
- ✚ Право на накнаду трошкова за вантелесну оплодњу је врста материјалне подршке којом су обухваћени супружници и ванбрачни партнери који због стерилитета или привремене неплодности немају деце, као и супружници и ванбрачни партнери који имају децу, а код којих је накнадно наступила неплодност, а у поступку су вантелесне оплодње. Лица из претходног става млађа од 40 година, могу остварити право на накнаду трошкова за вантелесну оплодњу под условом да су већ два пута били у поступку вантелесне оплодње који је финансирао Републички завод за здравствено осигурање Београд - Филијала за Нишавски округ.
- ✚ Право на интервентну једнократну новчану помоћ обезбеђује се појединцу и породици који се налазе у стању тренутне и изузетно тешке ситуације и стамбене угрожености, коју не могу самостално да превазиђу, изазване пожаром, поплавом или другом непогодом у којој је потпуно уништен или знатно оштећен стамбени објект који користе, смрћу или тешком инвалидношћу члана породице и другим ситуацијама према процени Центра за социјални рад. Право на интервентну једнократну новчану помоћ из предходног става имају: - појединац односно породица којој је у пожару, поплави, земљотресу, или у другим непогодама потпуно или знатно оштећен стан који користи по основу власништва

или по основу закупа - у износу од две до пет просечних нето зарада исплаћену у Граду Нишу у претходном месецу.

Породица у којој је несрећним случајем наступила смрт једног или више чланова породице, а чији приход у претходна три месеца у односу на месец подношења захтева не прелази четири просечне нето зараде исплаћене у Граду Нишу у претходном месецу - у износу од једне до три просечне нето зараде исплаћене у Граду Нишу у претходном месецу.

Појединац односно породица у којој је члан породице оболео од тешке болести, а чији приход у претходна три месеца у односу на месец подношења захтева не прелази четири просечне нето зараде у Граду Нишу у претходном месецу.

Деца без родитељског старања која су на евиденцији Центра за социјални рад, за набавку школског прибора и уџбеника, трошкове екскурзије и рекреативне наставе.

✚ Саветовалиште за брак и породицу, које као посебна радна јединица Центра за социјални рад, функционише у оквиру Центра за социјални рад, пружа појединцима и породицама помоћ у превазилажењу личних и породичних криза. Радници Саветовалишта пружају терапијске, саветодавне и информативне услуге клијентима. Највећи број корисника се Саветовалишту обраћа самоиницијативно. У односу на пол, већи проценат клијената су жене. Када је у фокусу рад на родитељству, партнерском или је реч о раду након престанка заједнице, чешће се као иницијатори доласка у Саветовалиште јављају мајке. Један од основних принципа рада Саветовалишта је начело добровољности.

Неретко у Саветовалиште долазе клијенти због постојања више различитих проблема, који најчешће подразумевају истовремене тешкоће у личном, партнерском, родитељском и/или ширем породичном функционисању. Овај податак је значајан у односу на захтев за сложеношћу пружене услуге који из њега произилази.

Сложеност и врста третмана приликом рада зависи од сложености проблема клијената, њихових потреба и капацитета за саветодавно терапијски рад.

Најчешћи третман избора је саветовање, које се организује као индивидуално саветовање и као саветодавно усмеравање породице. Осим тога ради се и породична и брачна терапија.

Узроци партнерске дисфункционалности су разноврсни, често су то различита очекивања, проблеми у комуникацији, односи са сродницима, борба за моћ, недостатак емпатије у односу...

Превентивни рад је важан сегмент делатности Саветовалишта. На тај начин Саветовалиште остварује једну од својих основних улога, превенција дисфункционалности у породичном, брачном и личном функционисању.

У оквиру превентивних активности и континуиране едукације, терапеути Саветовалишта за породицу ће и наредне године учествовати у:

- припреми и реализацији традиционалног стручног скупа Октобарски сусрети у социјалној заштити;
- припреми Монографије радова са прошлогодишњег стручног скупа;
- одређеном броју ТВ емисија са циљем превенције и едукације из различитих области везаних за функционисање породице.

- ✚ Заштита грађана ће се кроз услугу неодложне интервенције током двадесет-четворочасовног дежурства за лица која су у високом ризику ће се реализовати, као и претходних година и 2020. године.

ЗАШТИТА ДЕЦЕ И МЛАДИХ КАО ЈЕДНА ОД ПРИМАРНИХ УЛОГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

- ✚ Заштита деце и младих представља једну од примарних улога и обавеза Центра за социјални рад, као органа старатељства. Током 2020. године планира се припрема предлога за реализацију активности, које би биле усмерене на превенцију вршњачког насиља у нашој средини. Ове активности ће бити реализоване у сарадњи са основним школама у Граду Нишу, а превенција ће се реализовати кроз радионичарски рад са групама ученика и родитеља на тему вршњачког насиља, реализацијом трибина, гостовањем стручних радника на локалним електронским и штампаним медијима. У наредној години ћемо се бавити вршњачким насиљем у оквиру образовног контекста, односно у контексту основних школа у Нишу.

Посматрано са социолошког аспекта насиље се мора схватити веома широко, као све оно што принудно спутава и ограничава реализацију и развој позитивних људских могућности. Тако дефинисано насиље обухвата све оне акте и активности који се могу означити као употреба или претња употребом силе од стране субјекта, насилника у односу на објект, жртву, посредно или непосредно наносе бол или код ње изазивају страх и патњу, како би се њено понашање ставило под контролу извршиоца, насилника.¹ Овако схваћено насиље омогућава да се обухвате све његове врсте (физичко и психичко, рационално и ирационално, директно и индиректно, индивидуално и друштвено, тренутно и дуготрајно, масовно и појединачно, манифестно и латентно, грубо и фино) и све његове манифестације.

Иако спада у ред најстаријих и најраспрострањенијих друштвених појава, насиље није једноставно објаснити:

- независно од тога што је старо колико и човек и друштво, не постоји никаква тенденција да се оно заједно са цивилизацијом смањује и повлачи, већ би се пре рекло да се захваљујући неслућеном техничко-технолошком развоју, односно усавршавању постаје све масовније, разорније и ефикасније.
- многи његови аспекти остају недоступни или тешко доступни објективном научном истраживању, јер оно често није видљиво, односно препознатљиво.
- несумњиво спада у ред негативних друштвених појава
- не може се посматрати изоловано од других њему сличних друштвених појава, што се пре свега односи на агресију, аномију и друштвене сукобе...²

Социолошке анализе несумњиво потврђују да насиље нема толико упориште у човековој нагонској основици, колико у историјским социо-културним оквирима његовог живота.

По Olweusu дете је злостављано када је учестало и трајно изложено негативним поступцима од стране једног или више деце.

¹ Социолошки речник, приредили Аљоша Мимица, Марија Богдановић, Завод за уџбенике, Београд 2007., стр. 346

² Социолошки речник, приредили Аљоша Мимица, Марија Богдановић, Завод за уџбенике, Београд 2007., стр. 347

У оквиру ове дефиниције се истичу три битна елемента:

- трајање
- негативни поступци (под негативним поступцима се подразумева деловање појединца, када он намерно задаје или настоји да зада озледу или било какву другу неугодност другом појединцу). Дете које је изложено насиљу се тешко брани и донекле је беспомоћно у односу на оног ко се насилно понаша.
- и неравномеран однос снага.

“По свему судећи насиље у школама је познато свакоме ко се школовао. Испољавајући се у веома разноврсним облицима и интензитетима, оно обично постане видљиво тек када појединачни инциденти задобију медијску пажњу.”³

Насиље према школској деци је врло стара појава, а у складу са тим и вршњачко насиље. Већина одраслих памти још из својих школских дана појаву честог и континуираног узнемиравања и нападања од стране вршњака или групе вршњака. Мало је оних који се не сећају ученика у свом одељењу који су били одбачени од осталих, са којима нико није хтео да се дружи, да седи у клупи, којима се цео разред ругао, изазивао их, па чак и физички злостављао.

Данас, након скоро пола века од првих истраживања многи стручњаци наглашавају да појава насиља у школама и даље има тенденцију раста у свету и код нас.

Вршњачко насиље као облик манифестовања агресивног понашања је све заступљеније у савременом друштву. Са насиљем у школама и данас се суочава велики број ученика. Осим ученика са насиљем се суочавају и родитељи, остали чланови породица, деца која су изложена насиљу, наставници, остали запослени у школи, односно читава локална средина. Код деце, која су изложена неком од облика вршњачког насиља остају трајно како физичке, тако и психичке последице.

Да би се тенденција пораста зауставила, а овај феномен сузбио потребно је агитовати читаво друштво, укључујући родитеље, ученике, наставнике и медије.

Школско насиље је групни феномен, који се одиграва унутар школе као институције, односно међу учесницима укљученим у разне врсте интеракције. Оно у великој мери зависи од контекста у којем се дешава и у коме значајан удео имају друштвене норме и обичаји конкретне заједнице.

Свака образовна институција, школа, има специфичан социјални контекст који третирају три популације: ученици, запослени у школи и родитељи.

Специфичне релације које настају у тзв. троуглу између ученика, родитеља и запосленог у школи утичу на њихов социјални контекст (установа - породица), као што и контекст утиче на развој и динамику ових релација.⁴

Циљ насиља је одржавање моћи и контроле над другим особама стварањем реалног и стално присутног страха за живот и добробит, односно јако грубо понашање у дугом периоду времена.

Вршњачко насиље, са акцентом на школско насиље је групни феномен, који се одиграва унутар школе као институције, односно међу учесницима укљученим у разне врсте

3 Драган Попадић, Дијана Плут-„Насиље у основним школама у Србији“

4 Olweus Dan, 1993. godine

интеракција. Оно у великој мери зависи од контекста у којем се дешава и у коме значајан удео имају друштвене норме и обичаји конкретне заједнице.“⁵

Вршњачко насиље, насиље у школама је ендемска појава, позната свакоме ко се школовао. Испољавајући се у веома разноврсним облицима и интензитетима, оно обично постане социјално видљиво тек када појединачни инциденти задобију медијску пажњу.⁶

Приликом рада са ученицима посебну пажњу треба да се обрати на електронско насиље, јер је евидентна све учесталија примена електронских медија за комуникацију, а посебно је присутна све јача експанзија комуникације преко друштвених мрежа. Висок проценат ученика је био жртва електронског насиља, у односу на претходне периоде. (телефонског насиља, лажног представљања или других облика електронског насилног понашања путем друштвених мрежа.

ОД КОЈИХ АКТИВНОСТИ ТРЕБА КРЕНУТИ КАД ГОВОРИМО О СМАЊЕЊУ ВРШЊАЧКОГ НАСИЉА

Како се борити против вршњачког насиља;

- непрестаном причом о њему;
- информисањем;
- указивањем;
- освешћењем овог проблема;
- радионичарским радом;
- потребно је разговарати са ученицима;
- код ученика освестити проблеме и моделе насиља;
- едуковати родитеље;
- наставнике;
- стручњаке, који директно раде са насилницима и жртвама насиља.

Центар за социјални рад у сарадњи са школама је неопходно да развија превентивне програме, предузима мере и ствара безбедно окружење, развија атмосверу сарадње и конструктивне комуникације. Ово је замишљено у прописима, али је реална ситуација другачија.

Да би се стигло до одређеног циља потребно је да се ради системски на планираном развијању безбедне и подстицајне средине.

- Недовољно се утиче на подизању свести о присуству, облицима и разлозима насиља;
- Недовољно се ради са ученицима на развијању вештина медијације, избегавања и конструктивног решавања проблема на међусобном утицају вршњака у спречавању и осуди насилника;

⁵ Olweus, 1993; Craig Pepler, 1997; Salmivalli;1996.

⁷ Драган Попадић, Дијана Плут, Пројекат, Моја школа- школа без насиља, Београд, 2007. године

⁶⁶ Гашић-Павишић, 2004. године, стр.166

- Превенција насилничког понашања у школама се не остварује, бар не у планираним размерама. Школа и друштво се узбуркају, и тек онда када дође до неке инцидентне ситуације и тек тада се покрећу одређени механизми;
- Треба у школе, у којима није уведено, да се уведе друштвено користан рад, односно хуманитарни за ученике којима је изречена нека васпитно дисциплинска или васпитна мера;
- Уколико у школи поступци конструктивног решавања конфликта кроз саветодавни рад, техником дијалога, кроз школску и вршњачку медијацију не дају резултате у делу развијању пожељних и позитивних облика позитивних понашања ученика, онда је школа у обавези да ученику уз изречену меру одреди и облик и трајање друштвено корисног рада.
- Улога медија је углавном негативна у развијању насиља. Медији су понекад покретач, а некад и пострекивач и саучесник различитих облика насиља. Поставља се питање колико ријалити програми представљају полигон за пропагирање другачијих вредности. Прикази вербалних, физичких сукоба, вређања, псовања, омаловажавања, гурања, шамарања, туча истичући као моделе понашања неке маргиналне, проблематичне и хипермаркет културе.
- Неодговорно медијско извештавање о осетљивим темама најчешће производи само контраефекат и генерише ситуацију да се на наводно насиље реагује насиљем.
- Адолесценти су под великим ризиком, јер имају повишену енергију у комбинацији са минималним искуством и са новим очекивањима средине. Они су суочени са вишеструким проблемима. Хватају се у коштац са стално променљивим сетом захтева који долази са личним развојем као и променом односа који тај развој проузрокује, како са родитељима, тако и са вршњацима. Млада особа покушава да се избори са проблемским ситуацијама у којима се налази и успостави равнотежу у којој се осећа сигурно. Многи млади школу доживљавају као место неуспеха, омаловажавања, отуђености, бриге, досаде.
- Љутња је једна од најопаснијих емоција и налази се међу главним проблемима који разарају данашње друштво. Поред тога бес се измиче контроли. Емоционални ум је далеко бржи од рационалног и почиње да функционише без застоја, пре него што промислимо шта чинимо.
- Неопходно је да се залажемо за ширење културе толеранције и уважавања различитости на свим нивоима у читавом друштву.
- Програми медијације по школама, ненасилног решавања проблема ученицима показују да осим пасивности и агресивности постоји велики број начина за решавање проблема. У нашим школама је казна најчешћи начин решавања проблема насиља. У много мањој мери је присутно да се ученици уче вештинама које недостају контролисању нагона, разрешавању сукоба.
- У периоду сазревања адолесценту је потребна подршка, помоћ и разумевање.

ЗАКЉУЧЦИ

- Насиља има свуда и то је проблем који траје...
- Овај социјални проблем не сме да се игнорише...
- Вршњачко насиље се не завршава само у релацији ученика према ученику...
- У ланцу насиља су сем ученика, њихови родитељи, наставници, односно читава локална средина...

Да би се тенденција пораста зауставила, а овај феномен сузбио потребно је агитовати читаво друштво, укључујући родитеље, ученике, наставнике, медије... Односно све релевантне институције, појединце и системе, који су одговорни за безбедност и одрастање ученика, а све са циљем разумевања и конципирања превентивних и интервентних програма, који би значајно могли допринети смањивању вршњачког насиља.

КАД ЈЕ ДЕТЕ У РИЗИКУ ДА ПОСТАНЕ НАСИЛНО?

- Уколико је породично окружење без топлине;
- Уколико су родитељи попустљиви;
- Не успостављају јасне границе понашања;
- Уколико родитељи немају јасан васпитни утицај;
- Уколико се агресивно понашање толерише.

КАДА ТРЕБА ПОТРАЖИТИ ПОМОЋ ЗА ДЕТЕ:

- Кад је променило уобичајено понашање, постало је повучено, стално је уморно, не спава мирно, губи апетит, често плаче, на ваша питања одговара оштро, раздражљиво је;
- Почело је да мокри у кревет;
- Има ноћне море;
- Не иде уобичајеним путем до школе;
- Често вређа, удара, има нагле реакције;
- Свесно често касни у школу и на часове;
- Из школе излази после друге деце;
- Избегава часове физичког васпитања;
- Жали се на главобољу, болове у стомаку;
- Постаје заборавно и смушено;
- Често му недостају свеске, књиге, школски прибор и друге ствари;
- Уплаши се и тргне кад чује неки изненадни звук, јачи звук;
- Боји се мрака и физичког контакта;
- Грize нокте;
- Успех у школи му је слаб;
- Почиње да тражи додатни новац за џепарац.

КАКО ПОСТУПАТИ СА ДЕТЕТОМ КАД САЗНАТЕ ДА ЈЕ ЖРТВА НАСИЉА

- Сачувати присебност;
- Прва порука је да на насиље не треба одговарати насиљем;
- Разговарати са дететом отворено и искрено;
- Озбиљно схватити све што је у вези са проблемом;
- Верујте детету, а ако је уплашено оснажите га и уверите га да га разумете;
- Не кривите га;
- Покажите му да саосећате са њим;
- Не игноришите насиље.

УКОЛИКО ЈЕ ВАШЕ ДЕТЕ ИСПОЉИЛО НАСИЉЕ ТАКОЋЕ МУ ЈЕ ПОТРЕБНО РАЗУМЕВАЊЕ И ПОДРШКА

- Деца се тако понашају, јер често нису свесна да такво понашање није дозвољено и да је лоше;
- Имитирају неког из свог окружења;
- Не познају друге начине комуникације са вршњацима;
- Другови их подстичу на такво понашање.

ДОСТУПНОСТ УСЛУГА СТАНОВНИШТВУ ГРАДА НИША

Центар за социјални рад ће наставити са пружањем информативних услуга становницима појединих насеља, на чијој се територији налазе канцеларије Центра, у оквиру градских општина. Током радне недеље административни радници раде у канцеларијама Центра, а једног радног дана, који ће бити тачно одређен, ће стручни радник Центра одлазити у канцеларије Центра и пружаће додатне информације о законским правима и услугама, које становници Града могу да остваре.

Грађанима, који су заинтересовани, ће стручни радник приближити информације о условима, критеријумима и процедурама, по којима се поступа у Центру за социјални рад. Услед мањка радника, обима послова овај стручни радник, не би могао да обавља ову врсту послова свакодневно у канцеларијама Центра у општинама, али би једном недељно могло да се реализује на овај начин. Стручни радник, који би обављао ове послове би практично обављао послове, које обавља тријажер Центра.

ТРЕТМАН ПОЧИНИЛАЦА НАСИЉА У ПАРТНЕРСКИМ ОДНОСИМА

Једна од планираних активности током 2020. године је рад са починиоцима насиља у партнерским односима. Општи циљ овог рада са починиоцима је заустављање и спречавање насиља у партнерским односима у породици и заштита жртава насиља.

Шта је то што треба да се постигне овим радом:

- Стицање увида у природу насилног понашања;
- Преузимање одговорности за насиље;
- Промене уверења која доприносе насиљу;
- Развијање нових просоцијалних образаца понашања.

Рад који би реализовали радници Саветовалишта за породицу би се спроводио кроз две целине. Започињао би проценом индикација и контраиндикација за групни рад и третман. У овој фази је неопходан сусрет са жртвом, о чему се информише обавезно починилац. Након тога се организује групни терапијски рад у трајању од двадесетчетири сеансе.

Корисници третмана су починиоци насиља у партнерским односима. Мушкарци који су били насилни према брачним или ванбрачним партнеркама из брачних или ванбрачних веза.

Број учесника који треба да буде у групи је од шест до осам, јер се тада постижу оптимални резултати. Учесници се могу укључити добровољно, по решењу Основног јавног тужиоца, по упуту центра за социјални рад и слично.

Критеријуми, односно индикације, за укључивање у третман:

- Починилац је био насилан само према партнерки или осталим члановима породице.
- Жртва насиља у партнерским односима је безбедна, тј. да је насилничко понашање заустављено и да починилац прихвата да потпише уговор о ненасиљу, а самим тим се обавезује да прихвата и да током третмана неће испољавати насилничко понашање. Третман није и не сме да буде замена за покренуте поступке за дело које је већ почињено. (мере заштите од насиља у породици, критични поступци, лишење родитељског права...)
- Када се не ради о озбиљним облицима извршеног насиља. Препорука је да се обухватају починиоци који су испољили лакше и средње тежине облике насиља. (пре свега у смислу озбиљности нанетих повреда жртви).
- Починилац признаје да је био насилан према партнерки и прихвата одговорност за своје понашање. (овде је изузетно важно да починилац не негира догађај, већ донекле прихвата одговорност).
- Починилац добровољно прихвата третман. Лична сагласност је неопходна.
- Починилац се слаже да терапеут ступи и одржава контакт са жртвом, током којег ће се проверавати одсуство насиља.

Критеријуми за неукључивање у третман:

- Уколико су код починиоца присутне претње убиством – самоубиством.
- Уколико постоји опседнутост партнерком (уколико не може да живи без ње, да не види свој живот без ње и уколико је његово понашање у потпуности центрирано на партнерку. Уколико је стално зове, прати, уходи...
- Присутност психијатријског обољења или било ког другог здравственог обољења, који починиоца онемогућава у праћењу третмана.
- Уколико починилац поседује оружје, а у прошлости је користио оружје у насилним епизодама.
- Постојање физичке зависности од алкохола или дрога.
- Постојање индикација да је почињено сексуално злостављање детета
- Уколико починилац упорно одбија да је починио дело и да је постојало насиље.

Након што починилац заврши са индивидуалним делом третмана врши се процена могућности његовог укључивања у групу. Пре свега мора постојати жеља починиоца да се укључи у групни рад и да на тај начин настави третман.

Приликом формирања групе терапеут себи треба да постави и да оговоре на следећа питања:

- Шта је то што он/она себи поставља као циљ у раду са групом починилаца насиља?
- Каквим циљевима теже чланови групе;
- Каквим циљевима тежи терапеут;
- Из каквих средина долазе починиоци;
- Не сме да се заборави чињеница да сваки члан групе има понашања и реакције у односу на социјално окружење из кога потиче;
- Какву атмосферу у групи жели да постигне
- Какве врсте односа жели да успостави између чланова групе

Шта је то што још може да доведе да починилац насиља не буде у групи за третман?

- Језички проблеми (није реч само о функционалној употреби језика, већ и о особама са неким неуролошким оштећењима).
- Сексуално насиље, инцест, интензивно физичко или психичко насиље према деци;
- Тешка животна ситуација;
- Затвор, притвор;
- Не жели да учествује у групи;
- Акутна депресија;
- непоштовање правила у групи.

Последице насиља у породици су вишеструке. Последице насиља трпи жртва, деца, починиоци насиља, односно породица у целини. Забрињавајуће је то што, на основу истраживања која су рађена код нас чак 40% деце, током насиља над женом је било присутно, директно или индиректно. Деца обично посматрају насиље или га чују из суседне собе. У појединим случајевима настоје да интервенишу и да прекину сукоб или да заштите слабијег родитеља. Оно што деца виде или чују има директан утицај на њихов психички развој и може проузроковати интензивне емоционалне реакције и унутрашње конфликте. Подаци, који су добијени путем истраживања, указују на то да деца која су била сведоци породичног насиља показују тешкоће прилагођавања, која укључују здравствене проблеме, когнитивни дефицит, агресивност, као и тешкоће у интимним везама са супротним полом. Из свих горе наведених чињеница третман са починиоцима насиља у партнерским односима је потреба у интересу целокупне породице.

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ У 2020. ГОДИНИ - ДОДАТНЕ ЕДУКАЦИЈЕ

Услед комплексности послова које радници Центра обављају неопходно је планирати и реализовати додатне едукације, како у интересу корисника, тако и у интересу самих запослених.

Стручним радницима ће, сходно приликама и потребама, бити омогућено присуствовање обукама, семинарима и другим стручним скуповима, како би било настављено усавршавање

- „Вођење случаја у центру за социјални рад“ - (за оне стручне раднике који ову обуку нису прошли).
- „Превладавање стреса на послу и превенција професионалног изгарања – основни ниво“
- „Покретање судских поступака од стране органа старатељства“
- „Деца са траумом – од препознавања до помоћи“
- „Медијација у породичним односима“.
- „Заштита деце од злостављања и занемаривања: примена општег протокола“(за раднике који нису прошли ову обуку).
- „Услуга смештај у другу породицу за одрасле и старе“
- „Примена старатељства у ЦСР – улога, обавезе и одговорности водитеља случаја и правника“
- „Знања и вештине у приступу корисницима са менталним поремећајем у систему социјалне заштите“

УСЛОВИ РАДА

Центар за социјални рад ће у 2020. години предузимати активности у циљу побољшања услова рада, тако што ће, као и претходних година, рационално располагати средствима и наменски их трошити у циљу обезбеђивања потребне опреме и средстава за рад. Финансијска средства ће бити потраживана како од надлежног Министарства, тако и од локалне самоуправе.

ЈАВНОСТ РАДА

Центар за социјални рад ће информисати јавност о правима, мерама и услугама социјалне заштите и другим битним подацима из делокруга рада установе путем: - своје званичне Интернет презентације – www.csr-nis.rs; - електронских и штампаних медија.

ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА РАДА

Систем, у коме радници социјалне заштите раде, представља организовану друштвену делатност чији је основни циљ пружање помоћи грађанима и њиховим породицама када се нађу у стању социјалне потребе. Кроз примену закона радници Центра ће настојати да заштите елементарна људска права појединаца и чланова њихових породица како би савладали социјалне и животне тешкоће. Један од циљева у области социјалне заштите ће бити и надаље усмерена на подизање, односно побољшање социјалног статуса грађана како на личном, породичном тако и на ширем социјалном плану.

Радници Центра за социјални рад ће у наредној години осим редовних активности акценат ставити на породично насиље, вршњачко насиље и на доступност услуга што већем броју грађана Ниша.

Уколико делимично успемо у томе, да се захваљујући нашем раду, грађани што мање задрже у систему социјалне заштите, да се кроз реализацију превентивних активности са ученицима проценат вршњачког насиља смањује, да се након третмана са починиоцима насиља нема рецидива или је занемарљив број рецидива и да се повећа број грађана којима су доступне наше услуге, наш Програм рада ће бити реализован онако, како смо планирали.



В.д. директора

Зоран Јовић

**ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
"СВЕТИ САВА" НИШ
ЗА 2020 ГОДИНУ**

Екон. Класиф.	ТЕКУЋИ ПРИХОДИ	Износ динара Укупно	Од чега		
			Из буџета Републике	Из буџета града	Остали приходи
7911	Бруто зараде	64,629,599.00	64,629,599.00	0.00	0.00
7911	Доприноси на тер послодав	10,979,232.00	10,979,232.00	0.00	0.00
7911	Накнада за рад превоз	1,181,313.00	1,181,313.00	0.00	0.00
7911	Накнада за рад хранитеља	38,516,092.00	38,516,092.00	0.00	0.00
7911	Матуре и екскурзије за децу	985,000.00	985,000.00	0.00	0.00
7911	Професионално оспос деце	1,329,000.00	1,329,000.00	0.00	0.00
7911	Јубиларне награде	469,221.00	319,221.00	150,000.00	0.00
7911	Отпремнине	542,279.00	240,279.00	302,000.00	0.00
7911	Маркице, паркирање пакет	1,236.00	1,236.00	1,000.00	0.00
791	Материјални трошкови	6,977,964.00	6,977,964.00	0.00	0.00
733	Трансер средстава Града	50,800,000.00	0.00	50,800,000.00	0.00
733	Једнократне новч. Помоћ	40,000,000.00	0.00	40,000,000.00	0.00
733	Увећана једнок. Помоћ	6,500,000.00	0.00	6,500,000.00	0.00
733	Субвенције за комуналије	70,000,000.00	0.00	70,000,000.00	0.00
733	Помоћ у кући интегрисани	7,800,000.00	0.00	7,800,000.00	0.00
733	Сахране социјалних случај	2,500,000.00	0.00	2,500,000.00	0.00
733	Допремање хране	2,100,000.00	0.00	2,100,000.00	0.00
733	Социјално становање	1,800,000.00	0.00	1,800,000.00	0.00
733	Трансфер општина	0.00	0.00	0.00	0.00
733	ЈНП Општине	24,000,000.00	0.00	0.00	24,000,000.00
744	Пројекти-јавни рад	1,000.00	0.00	0.00	1,000.00
	УКУПНО ПРИХОДИ	331,112,936.00	125,158,936.00	181,953,000.00	24,001,000.00

Екон. Класиф.	УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	Износ динара	Од чега		
			Из буџета Републике	Из буџета града	Остали приходи
411	Зараде и накнаде зарада	108,509,988.00	64,629,599.00	43,880,389.00	0.00
412	Доприн на терет послодавца	18,374,323.00	10,979,232.00	7,395,091.00	0.00
4235	Накнаде за рад хранитеља	38,516,092.00	38,516,092.00	0.00	0.00
4723	Матуре и екскурзије	985,000.00	985,000.00	0.00	0.00
4721	Професион оспособљавање	1,329,000.00	1,329,000.00	0.00	0.00
413	Маркице, паркирање пакет.	1,236.00	1,236.00	1,000.00	0.00
414	Отпремнине	542,279.00	240,279.00	302,000.00	0.00
414	Солидарне помоћи	2,007,520.00	0.00	2,007,520.00	0.00
416	Јубиларне награде	469,221.00	319,221.00	150,000.00	0.00
415	Накнаде за превоз	2,481,313.00	1,181,313.00	1,300,000.00	0.00
4261	Канцеларијски материјал	1,158,000.00	808,000.00	350,000.00	0.00
4729	Једнократне нов. Помоћи	40,000,000.00	0.00	40,000,000.00	0.00
4729	Увећана јед. помоћ	6,500,000.00	0.00	6,500,000.00	0.00
4729	Једнократне нов. Помоћи	24,000,000.00	0.00	0.00	24,000,000.00
4728	Субвенције за комуналије	70,000,000.00	0.00	70,000,000.00	0.00
4726	Трошкови бесплатне сахра	2,500,000.00	0.00	2,500,000.00	0.00
4728	Социјално становање	1,800,000.00	0.00	1,800,000.00	0.00
4728	Допремање хране	2,100,000.00	0.00	2,100,000.00	0.00
4212	Енергетске услуге	2,812,035.00	1,112,035.00	1,700,000.00	0.00
4213	Комуналне услуге	196,000.00	196,000.00	0.00	0.00
4214	Услуге ком. - телефон	155,000.00	155,000.00	0.00	0.00
4214	Услуге ком. - мобилна телеф	305,000.00	305,000.00	0.00	0.00
4214	Интернет	60,000.00	60,000.00	0.00	0.00

4221	Трошкови служб. Путовања	518,000.00	518,000.00	0.00	0.00
4221	Трошкови такси превоза-хит	397,000.00	0.00	397,000.00	0.00
423	Компјут.услуге	150,000.00	150,000.00	0.00	0.00
423	Стручна литература	150,000.00	150,000.00	0.00	0.00
423	Услуге образовања	800,000.00	500,000.00	300,000.00	0.00
423	Услуге информисања	160,000.00	160,000.00	0.00	0.00
4237	Репрезентација	200,000.00	200,000.00	0.00	0.00
424	Специјализоване услуге	139,460.00	139,460.00	0.00	0.00
4251	Одржавање зграда	338,653.00	238,653.00	100,000.00	0.00
4252	Одржавање опреме	400,000.00	300,000.00	100,000.00	0.00
4264	Бензин	840,000.00	420,000.00	420,000.00	0.00
4268	Материјал за хигијену	132,816.00	132,816.00	0.00	0.00
4269	Ситан алат и инвентар	70,000.00	70,000.00	0.00	0.00
482	Регистрација возила	92,000.00	92,000.00	0.00	0.00
483	Новчане казне, судске таксе	51,000.00	1,000.00	50,000.00	0.00
512	Основна средства	600,000.00	0.00	600,000.00	0.00
423	Пројекти-јавни рад	1,000.00	0.00	0.00	1,000.00
	УКУПНО РАСХОДИ	331,112,936.00	125,158,936.00	181,953,000.00	24,001,000.00

Шеф рачуноводства

Јасмина Илић
Дипл. економиста



В.д. директора

Зоран Јовић



Сставка	Садржај	Страна
1.	УВОД	1
2.	ДЕЛАТНОСТ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД	1
3.	ПОСЛОВИ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА	1
4.	ПРАВА И УСЛУГЕ КОЈЕ ФИНАНСИРА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА	3
5.	ЗАШТИТА ДЕЦЕ И МЛАДИХ	8
6.	ДОСТУПНОСТ УСЛУГА	13
7.	ТРЕТМАН СА ПОЧИНИОЦИМА НАСИЉА	13
8.	СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ	15
9.	УСЛОВИ РАДА	16
10.	ЈАВНОСТ РАДА	16
11.	ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА РАДА	16
12.	ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН	17-19